

TLAČOVÁ SPRÁVA č. 22/2020

13. máj 2020

Ústavný súd Slovenskej republiky **stručne informuje o dôvodoch rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 13/2020**

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 13. mája 2020 vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 13/2020 rozhodol, že prijíma na ďalšie konanie návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky týkajúci sa súladu viacerých ustanovení zákona o súdnej rade, zákona o súdoch a zákona o elektronických komunikáciách s Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Chartou základných práv Európskej únie.

Napadnuté ustanovenia označených zákonov boli prijaté v skrátanom legislatívnom konaní a navrhovatelia tvrdili, že v prípade ustanovení týkajúcich sa zákona o súdnej rade a zákona o súdoch neboli splnené podmienky pre takýto legislatívny postup. V prípade ustanovení zákona o elektronických komunikáciách ďalej namietali, že porušujú právo na ochranu súkromia a právo na ochranu osobných údajov. Ústavný súd tieto námietky posúdi v konaní vo veci samej po tom, ako nadobudne právoplatnosť rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie.

Navrhovatelia zároveň žiadali, aby ústavný súd ešte pred rozhodnutím o veci samej pozastavil účinnosť nimi napadnutých právnych noriem.

Ústavný súd návrhu na pozastavenie účinnosti v časti týkajúcej sa zákona o súdnej rade a zákona o súdoch nevyhovel, pretože nezistil, že by ich ďalšou aplikáciou mohla vzniknúť bezprostredná hrozba porušovania základných práv a slobôd alebo iná závažná hrozba odôvodňujúca takéto rozhodnutie, v danom prípade najmä ohrozenie riadnej činnosti a fungovania Súdnej rady.

Ústavný súd čiastočne vyhovel návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení zákona o elektronických komunikáciách. Rozhodol tak na základe nasledujúcich dôvodov:

Napádané ustanovenia boli prijaté Národnou radou Slovenskej republiky na účel boja proti pandémie choroby COVID-19. V praxi tieto ustanovenia vytvárajú systém plošného zberu údajov telekomunikačnými operátormi, ktoré majú byť na základe žiadosti v konkrétnych prípadoch následne sprístupňované Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Prihliadajúc na mimoriadnosť situácie obmedzil ústavný súd v tomto štádiu konania svoj prieskum len na zistenie, či je právna úprava dostatočne určitá a či poskytuje dostatočné záruky proti zneužitiu získavaných údajov zo strany štátnej moci. Čím hlbšie totiž zákonodarca obmedzuje práva jednotlivca, o to precíznejší musí byť pri formulovaní svojich zámerov a zároveň právna úprava musí poskytovať aj silnejšiu ochranu jednotlivca pred nežiaducimi následkami zásahov do jeho práv. Ak sú tieto ústavné požiadavky dostatočne garantované, je aj akékoľvek riziko nenapraviteľného zásahu do základných práv dotknutých osôb podstatne nižšie.

Je zároveň potrebné zdôrazniť, že ústava neumožňuje, aby ochrana jednotlivca bola upravená len podzákonným právnym predpisom vydaným orgánom výkonnej moci. Právo určiť medze základných práv a slobôd je totiž zverené výlučne Národnej rade Slovenskej republiky a ak by záruky proti porušeniu práv boli obsiahnuté len v podzákonnom predpise, zákonodarca by ich nemohol jednotlivcom do budúcnosti garantovať a výkonná moc by ich mohla kedykoľvek zmeniť alebo odstrániť.

Ústavný súd si je vedomý, že prebiehajúca pandémia si vyžaduje nasadenie rýchlych a inovatívnych riešení na ochranu života a zdravia obyvateľov. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vplyvom rýchlosti realizácie zmien počas tohto obdobia nedošlo k nezamýšľanej erózii právneho štátu. Moderná spoločnosť sa vyznačuje možnosťou zhromažďovať a automatizovaným spôsobom spracúvať informácie o jednotlivcovi, preto Ústava Slovenskej republiky jednotlivca pred zberom a zneužitím osobných údajov chráni, a to s cieľom zabezpečiť skutočne slobodný rozvoj jeho osobnosti.

Ústavný súd pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry predstavuje spracúvanie identifikačných a lokalizačných údajov získaných z telekomunikačnej prevádzky zvlášť závažný zásah do práva na súkromie a ochranu osobných údajov jednotlivca. Ústavný súd preto v prípade takéhoto závažného zásahu vyžaduje splnenie tých najprísnejších kritérií.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zistil, že časť pozastavenej právnej úpravy nebola dostatočne určitá, pretože umožňovala štátnej moci spracúvať osobné údaje bez toho, aby bol jednoznačne vymedzený účel takého spracúvania a spôsoby nakladania s osobnými údajmi.

V ďalšej časti pozastavenej právnej úpravy bol síce zrejmý jej účel, avšak chýbali nevyhnutné garancie proti prípadnému zneužitiu spracúvaných osobných údajov. Právna úprava totiž nezohľadňovala možnosť získať potrebné údaje z menej citlivých zdrojov, resp. možnosť dosiahnuť sledovaný účel iným, základné práva menej obmedzujúcim spôsobom. Okrem toho právnej úprave chýbali ustanovenia o kvalitnom nezávislom dohľade, ktorý by kontroloval spracúvanie osobných údajov štátnou mocou; ďalej ustanovenia o zabezpečení mimoriadne vysokej úrovne a ochrany pri samotnom spracúvaní osobných údajov; jednoznačné časovo podmienené zničenie osobných údajov po tom, ako bol dosiahnutý účel ich spracúvania a napokon ustanovenia o informovaní jednotlivca, ktorého osobné údaje by mohli byť spracúvané.

Ústavný súd preto rozhodol o pozastavení účinnosti tých ustanovení zákona o elektronických komunikáciách, ktoré boli príliš neurčité, alebo nateraz neposkytovali dostatočné záruky proti možnému zneužitiu osobných údajov orgánmi štátnej moci.

Ústavný súd v uznesení obsiahne formuloval svoje predbežné právne názory s cieľom byť už v tomto štádiu konania čo najviac nápomocný pri hľadaní právneho rámca pre technické riešenia, ktoré budú užitočné v boji s pandémiou a zároveň rešpektujú základné ľudské práva a slobody.

Uznesenie ústavného súdu nadobudne právoplatnosť a všeobecnú záväznosť odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, čím dôjde k pozastaveniu účinnosti časti ustanovení zákona o elektronických komunikáciách.

Plné znenie uznesenia spolu s odôvodnením nájdete [tu](#).

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Ústavný súd Slovenskej republiky.

*Viac informácií Vám môže poskytnúť
hovorkyňa Ústavného súdu SR PhDr. Martina Ferencová, PhD.
telefón: 055/7207 295, mobil: +421 918 827 344, e-mail: martina.ferencova@ustavnysud.sk*